

være rigtigt, at det af Sundhedshensyn vil være ønskeligt, at der er Stole i alle Virksomheder. Men hvor mange Ting tror den højtærede Minister ikke, der foregaar rundt omkring i Landet, hvorom Lægerne vilde sige, at det er virkelig ikke sundt, saaledes maa man ikke bære sig ad, det skal gøres paa en anden Maade. Dersom Staten skal ordne dette, kommer den til at gribe ind i mangfoldige Forhold, og jeg kan ikke frafalde den Betragtning, at naar man begynder paa den Slags Ting og reviderer Lovene hvert femte Aar for at udvide Bestemmelserne, saa maa det drage Konsekvenser efter sig, hvis man overhovedet vil være konsekvent.

Indenrigsministeren (Rode): I Anledning af min Bemærkning om Fabrikloven, hvor det ærede Medlem maatte erkende, at dette Ting havde været med til at lovgive ogsaa for voksne Menneskers Arbejdsaftaler og Arbejdsforhold, spurgte det ærede Medlem nu, om det var min Mening, at Butikker maa ligestilles med sundhedsfarlige Fabrikvirksomheder. Nej, det vil jeg selvfølgelig ikke gøre gældende. Jeg vil derimod sige, at det efter min Opfattelse er sundhedsfarligt, naar Arbejderne tvinges til at udstrække deres Arbejde over 12 Timer, ja, 13—14 Timer i Døgnet Dag ud og Dag ind under saadanne Vilkaar, som Butiksforretning drives under. Det er det eneste, dette Lovforslag vil hævde, at det lange Arbejde i Butikker og Lagere ikke maa overdrives, saaledes at der ikke bliver en samlet Hviletid paa 10 Timer. Nu er Forholdet dette, at Arbejdet i Fabrikker gennemsnitlig er 9,7 Timer, men Arbejdet i Butikker og Lagere er gennemsnitlig meget, meget længere. Arbejdsgivere og Arbejdere ved Fabrikker har igennem mægtige Organisationer kunnet naa til at regulere dette Forhold, medens Handelsmedhjælpere og Handelsprincipaler ikke har kunnet faa det reguleret. Derfor er det, jeg tillader mig at drage en Sammenligning og sige, at der her er visse Forhold, som kunde virke sundhedsfarligt, kulturfarligt, udviklingsfarligt, og at der derfor er Grund for Samfundet til at skride regulerende ind. Og jeg tillader mig at paastaa, at det er et beskedent Maal, naar det eneste, der her kræves, er, at der skal være en samlet Hviletid af 10 Timer. Jeg vil bede det ærede Medlem se efter og overveje, hvorledes Forholdene nu er, undersøge, hvor mange Kvinder

der arbejder i Bagerbutikker og Kiosker, hvor mange Mænd der arbejder i Beværtningslivets Tjeneste, hvor mange Børn der arbejder ogsaa i dette til langt ud paa Natten, hvorefter det kræves, at Arbejdet atter paabegyndes ganske tidligt næste Morgen. Det ærede Medlem vil da se, at der her foregaar Ting, som ikke lader sig forsvare ud fra Ønsket om, at der skal være saa sunde Forhold i et Samfund som muligt. Derfor er det i høj Grad ønskeligt at komme til en Ordning, hvor et saa beskedent Krav som 10 Timers Hviletid fastslaas ved Lov.

Det ærede Medlem sagde overfor Spørgsmaalet om Siddepladser, at der er mange Enkeltheder i den Maade, hvorpaa man opfører sig paa de forskellige Steder i Landet, om hvilke Lægerne vilde sige, at det bør gøres ganske anderledes. Ja, det er selvfølgelig rigtigt. Men her er et stort Fællesforhold, som omfatter en meget stor Del Mennesker, og om hvilket Lægerne siger, at der her er Sædvaner til Stede, som maa siges at være uheldbringende for Slægtens Udvikling, og det, som forlanges, er til Gengæld af den Art, at det ikke kan genere noget Menneske at sætte det ind i Loven undtagen abstrakte Teoretikere.

Formanden: Det ærede 2det Medlem for 6te Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

J. Pedersen: Den højtærede Minister saavel som ogsaa det ærede Medlem fra København (C. C. Andersen) lagde særlig Vægt paa, at dette var et meget beskedent Forslag. Jeg slutter deraf, at der er Plads for meget mere, som er mindre beskedent. Begyndelsen her kan føre vidt. Det, at Kravet er beskedent i sin første Fremtræden, synes mig ikke at være nogen Garanti for, at det vil være beskedent i Længden, og det kan ikke blive beskedent, dersom Konsekvenserne skal drages.

Indenrigsministeren (Rode): Det ærede Medlem sagde, at jeg havde pointeret, at dette Forslag var beskedent, og altsaa maatte man kunne vente, at der siden krævedes mere. Ja, det er meget muligt, at Udviklingen siden vil komme til at kræve mere paa dette Omraade. Det vil jeg ogsaa tro. Men det ærede Medlem tager ganske fejl, hvis han tror, at han standser Udviklingen ved at nægte Opfyldelsen af beskedne Krav.